

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 28 listopada 2018 r.

WPS-II.431.1.29.2018.MM

**Pan
Andrzej Wyrożemski
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
im. „Matysiaków”**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ust. 1 w związku z art. 22 pkt 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508), zwanej dalej „ustawą” oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61 poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 21–27 września 2018 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Pana Domu Pomocy Społecznej im. „Matysiaków” w Warszawie, przy ulicy Arabskiej 3, zwanym dalej Domem lub DPS.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, stan i struktura zatrudnienia oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Pana 13 listopada 2018 r., na podstawie art. 128 ustawy przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom jest publiczną placówką prowadzoną przez m. st. Warszawa. Przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku. Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 2/2008 z dnia 14 stycznia 2008 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie placówki na czas nieokreślony. Dom wpisany jest do rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. nr 85. Zorganizowany jest na 100 miejsc. Według stanu na dzień kontroli w Domu przebywało 98 mieszkańców.

Osiemnaście osób skierowanych było do Domu na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2003 r., natomiast 80 – przyjęto na podstawie zasad określonych w ustawie. Jedna osoba umieszczona była w Domu na podstawie postanowienia sądu. W dniu kontroli w placówce przebywały 2 osoby ubezwłasnowolnione całkowicie, dla żadnej z nich opiekunem nie był pracownik Domu. W przypadku mieszkańców ubezwłasnowolnionych całkowicie brakowało zgody sądu opiekuńczego na pobyt w domu pomocy społecznej. Zgodnie z art. 156 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 682 i z 2018 r. poz. 950) opiekun prawny powinien uzyskiwać zezwolenie sądu opiekuńczego we wszelkich ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby

lub majątku małoletniego (art. 175 - do opieki nad ubezwłasnowolnionym całkowicie stosuje się odpowiednio przepisy o opiece nad małoletnim). Z uzyskanych od pracownika socjalnego informacji wynika, że sprawę tę omówiła już w trakcie kontroli sędzia z Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi-Południe. W okresie objętym kontrolą w Domu zmarło 32 mieszkańców, 5 osób opuściło placówkę (3 osoby - wróciły do środowiska, 2 osoby – przeniesione zostały do innego domu pomocy społecznej).

Dla każdego mieszkańca prowadzone są akta osobowe. Akta mieszkańców ułożone były chronologicznie, podzielone na dokumenty wewnętrzne (m.in. arkusz ewidencyjny, oświadczenia, upoważnienia, podania, karty urlopowe, notatki służbowe, kserokopie protokołów depozytowych, faktury i rachunki) i zewnętrzne (m.in. korespondencja z ZUS, rozliczenia emerytalno-rentowe, rozliczenia podatkowe, decyzje administracyjne z ZUS i OPS-u, dokumentacja dotycząca przyjęcia do domu pomocy społecznej (wywiady środowiskowe, decyzje o skierowaniu i umieszczeniu w domu pomocy społecznej, decyzje o odpłatności za pobyt). Znajdujące się w teczkach oświadczenia zawierały zgody na przetwarzanie informacji zawierających dane osobowe, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych, oświadczenia o zapoznaniu się z Regulaminem Pobytu Mieszkańców i jego przestrzeganiu, a także treścią instrukcji przeciwpożarowej, zgody na umieszczenie imienia i nazwiska na drzwiach pokoju mieszkalnego, i na tablicy informacyjnej. W teczkach osobowych były też upoważnienia dla pracowników socjalnych do odbioru tzw. „końcówki” emerytury, renty od listonosza oraz odbioru z kasy Domu środków finansowych w celu dokonywania niezbędnych zakupów, wnoszenia dopłaty do księgowości za pobyt w Domu, ale także w jednym przypadku upoważnienie dla innej wyznaczonej osoby do odbioru tych świadczeń od pracowników socjalnych. Niektóre akta zawierały oświadczenie o rezygnacji z przechowywania środków pieniężnych, przedmiotów wartościowych w depozycie Domu. W aktach osobowych mieszkańców, którzy zdecydowali się na przechowywanie dowodu osobistego w miejscu zabezpieczonym u pracowników socjalnych (sejf) znajdowały się także oświadczenia mieszkańca z prośbą o taką formę przechowywania dokumentu.

Dom położony jest w dzielnicy Praga Południe. Kompleks budynków tworzących Dom to sześć pawilonów, połączonych centralnym, parterowym łącznikiem komunikacyjnym z dobudowanym obiektem windy.

Pod względem liczby zamieszkujących osób oraz wyposażenia pokoje mieszkalne odpowiadały standardowi określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej, zwanego dalej „rozporządzeniem”. Z informacji uzyskanych od dyrektora Domu wynika, że dwa pokoje mieszkalne w Domu nie spełniają norm w zakresie powierzchni. Zgodnie z § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia pokoje jednoosobowe powinny mieć powierzchnię nie mniejszą niż 9 m², a w pokoju wieloosobowym na mieszkańca przeznacza się nie mniej niż 6 m². Pokoje mieszkalne Domu w czasie kontroli wolne były od nieprzyjemnych zapachów, utrzymana była w nich czystość i porządek. W niektórych pokojach, nadmiar przedmiotów należących do mieszkańców, wynikający ze świadomej chęci ich trzymania, ograniczał możliwość swobodnego poruszania się. Mieszkańcy, pomimo zajmowania małej powierzchni mieszkalnej, doceniają posiadanie pokoi jednoosobowych. Pomieszczenia sanitarne spełniały wymagania określone w § 6 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia.

Obiekt wyposażony został w system przyzywowo-alarmowy oraz system przeciwpożarowy. Budynek nie ma barier architektonicznych, posiada wszelkie urządzenia wspomagające osoby niepełnosprawne – windę osobową, podjazdy, platformę schodową oraz poręczę wzdłuż korytarzy.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą placówka zapewniała mieszkańcom odpowiednie wyżywienie, wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę (jeśli była taka konieczność). Z informacji uzyskanych od kierownika działu opiekuńczo - terapeutycznego, wynika, że środki czystości wydawane są mieszkańcom raz w miesiącu (mydło, rolka papieru toaletowego, pasta do zębów, golarki, krem do golenia, krem do twarzy). Wszystkie inne środki czystości i środki używane do higieny ciała zakupywane są przez mieszkańców. Według inspektorów kontrolujących ilość zapewnianego papieru toaletowego jest stanowczo za mała.

Na podstawie Zarządzenia Nr 2/2017 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej im. „Matysiaków” z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie powołania Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego powołano zespół w skład, którego weszli pracownicy socjalni, psycholog, terapeuci zajęciowi, technicy fizjoterapii, pielęgniarki, opiekunowie, pracownicy Działu Opiekuńczo – Terapeutycznego, a w szczególności pracownicy pierwszego kontaktu lub opiekunowie bezpośredni mieszkańca oraz pozostali pracownicy Domu mający bezpośredni wpływ na kształtowanie warunków bytowych, opiekuńczych i wspomagających mieszkańca Domu. Zarządzenie szczegółowo określa w przypadku „pozostałych pracowników”, wymiar pracy w ramach zespołu poświęcony pracy z mieszkańcem. Należy zaktualizować podstawę prawną, na którą powołuje się dokument oraz skład zespołu terapeutyczno – opiekuńczego (rozważyć wyeliminowanie wskazywania pracowników personalnie, gdyż w przypadku zmiany na stanowisku dokument staje się nieaktualny). Członkowie zespołu spotykają się raz w miesiącu lub w razie konieczności, w celu omówienia spraw dotyczących realizacji celów opieki wg indywidualnego planu wsparcia mieszkańca, stworzenia planu. Indywidualne plany wsparcia mieszkańców opracowywane były nie później niż w ciągu 6 miesięcy od przyjęcia osoby do Domu, co było zgodne z § 2 ust. 4 rozporządzenia.

W codziennych czynnościach mieszkańcom Domu pomagają opiekunki i pokojowe. W dniu kontroli w Domu zatrudnionych było 9 opiekunek (9 etatów) i 13 pokojowych (13 etatów). Opiekunki pomagają mieszkańcom w utrzymaniu higieny osobistej oraz ich pielęgnacji (toaleta poranna, wieczorna, kąpiele), zmieniają pieluchomajki, pomagają przy spożywaniu posiłków, zmieniają odzież, towarzyszą w wyjazdach do lekarzy. Opiekunki sporządzają raporty wykonanych czynności z dyżuru (w ocenie inspektorów zawierające dokładne wpisy). Poza tym prowadzony jest raport czynności kąpielowych i toaletowych oraz zmiany pościeli.

Pokojowe pomagają opiekunkom, ponadto odpowiadają m. in. za czystość pokoi oraz sanitariatów, pomieszczeń ogólnego użytku, sprzątają po posiłkach. Pokojowe prowadzą rejestry porządkowe (odnotowują w nich, który pokój był sprzątnięty).

Dom umożliwia przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ustawy. Podstawową opiekę zdrowotną zapewnia Zakład Lecznictwa Otwartego, przy ul. Ateńskiej 4. Wizyty w przychodni umawia pielęgniarka po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby przez mieszkańca. W przypadku osób leżących i nie mogących dotrzeć samodzielnie do przychodni wizyty odbywają się na terenie Domu. W zakresie opieki psychiatrycznej, mieszkańcy korzystają z konsultacji w Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych mieszczącej się w Zakładzie Lecznictwa Otwartego, przy ul. Gruzińskiej 6 lub konsultacji prywatnych. Dom pokrywa opłaty ryczałtowe do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 58 pkt 3 ustawy, pozostała kwota pokrywana jest z własnych środków pieniężnych mieszkańców.

Opiekę pielęgniarską zapewnia w Domu 7 pielęgniarek (6,75 etatu). Jedna osoba zatrudniona na stanowisku – pielęgniarki – realizuje recepty oraz ustala terminy wizyt lekarskich. Do zakresu obowiązków pielęgniarek należy m. in. pielęgnacja odleżyn, rozkładanie i podawanie mieszkańcom leków według zaleceń lekarza, które przechowywane są w gabinecie pomocy doraźnej w podpisanych imieniem i nazwiskiem danego mieszkańca koszyczku (mieszkańcy składają oświadczenie o wyrażeniu zgody na podawanie leków przez pielęgniarkę), zabiegi (udzielanie pomocy doraźnej, zmiana opatrunków, aplikacja kropli, pomiar ciśnienia, wagi ciała oraz poziomu cukru we krwi). Pobieranie krwi dokonywane jest przez pielęgniarkę środowiskową z przychodni. Podczas kontroli uzyskano informację, że w okresie kontrolowanym w Domu nie był stosowany przymus bezpośredni.

Dom zapewnia zajęcia rehabilitacyjne w ramach, których odbywa się: gimnastyka ogólnousprawniająca, rehabilitacja indywidualna w gabinecie usprawniania lub w pokoju mieszkańca. Psycholog zatrudniony jest na podstawie umowy o pracę na 0,5 etatu. W ramach obowiązków m. in. pomaga nowym mieszkańcom w okresie adaptacyjnym, uczestniczy w opracowaniu i aktualizowaniu indywidualnych planów wsparcia mieszkańców.

Dom umożliwiał mieszkańcom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych. Dom prowadzi indywidualne konta depozytowe mieszkańców, na które wpłacane są środki pieniężne. Pracownik socjalny odpowiedzialny za prowadzenie depozytów pieniężnych prowadzi indywidualne „Karty wydatków mieszkańca” - załącznik nr 2 do Zarządzeniem Nr 3/2013 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej im. „Matysiaków” z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie: *Zasad postępowania z depozytami wartościowymi*, na których odnotowuje wszelkie wpłaty, wypłaty i wydatki dokonywane na rzecz, i w imieniu mieszkańca. Decyzję o oddaniu środków pieniężnych do depozytu pieniężnego, mieszkaniec może podjąć przy przyjęciu do Domu, jak również w czasie pobytu w nim, wypełniając odpowiednie oświadczenie. W aktach osobowych mieszkańców (poddanych kontroli) znajdowały się oświadczenia informujące o przekazaniu środków pieniężnych do depozytu oraz nieposiadaniu przedmiotów wartościowych i zapoznaniu się z zasadami postępowania z depozytami wartościowymi uregulowanymi we właściwym zarządzeniu dyrektora Domu lub zrzeczenia się możliwości założenia depozytu. Według uzyskanych informacji 37 osób posiadało depozyt wartościowy. W przypadku nieobecności mieszkańca na terenie Domu, zgodnie z zarządzeniem, przekazanie środków pieniężnych mieszkańca przez listonosza, może odbyć się za pośrednictwem pracowników socjalnych Domu. Środki muszą być przekazane niezwłocznie za poświadczeniem ich otrzymania przez mieszkańca lub w przypadku dłuższej nieobecności do depozytu wartościowego do Kasy Domu. Mieszkaniec może udzielić pisemnego upoważnienia osobie do dysponowania swoimi środkami pieniężnymi w celu dokonania zakupów na jego prośbę. Są to najczęściej opiekunki, które rozliczają się z wydanych środków przedstawiając faktury, paragony lub rachunki. Należałoby rozważyć rozszerzenie zapisu w §13 ust. 1 Zarządzenia o „Mieszkaniec/opiekun prawny”.

W Domu działa Rada Mieszkańców. Do Rady Mieszkańców od około 2 lat nie są przeprowadzone nowe wybory. Zebrania Rady Mieszkańców odbywają się w zależności od potrzeb (w 2018 r. miały miejsce 23 marca, 14 maja, 26 lipca). Podczas kontroli zespół kontrolujący rozmawiał z mieszkańcami Domu podczas oglądu placówki, jak i w trakcie zorganizowanego pikniku integracyjnego „Zapatrzeni w Jesieni”. Podczas rozmowy z osobami kontrolującymi mieszkańcy wyrażali zadowolenie z pobytu w Domu oraz jakości świadczonych usług. Poza teren Domu wychodzą mieszkańcy, których stan zdrowia to umożliwia, pozostali proszą o wsparcie pracownika Domu. Mieszkańcy wyrażali pozytywne opinie na temat zatrudnianego personelu.

W sprawach skarg i wniosków dyrektor Domu przyjmuje w każdy poniedziałek od godz. 12.00 do godz. 17.00 oraz według potrzeb. Rejestr skarg i wniosków znajduje się na portierni Domu. W okresie objętym kontrolą w rejestrze skarg i wniosków nie znajdowały się żadne skargi, wpisy miały jedynie charakter pochwał i podziękowań (większość za smaczne posiłki).

Ostatnia kontrola obejmująca zakres wskazany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 2012 r. w sprawie sprawowania kontroli przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej oraz sposobu jej dokumentowania (Dz. U. z 2012 r. poz. 1147) przeprowadzona została w Domu przez przedstawiciela sądu 17 sierpnia 2018 r. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

W Domu według przedstawionego wykazu pracowników Domu (stan na 17 września 2018 r.) wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wynosił 0,41 i był zgodny ze wskaźnikiem określonym w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a rozporządzenia. Do grupy pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego wliczono także krawcową, szefa kuchni (dietetyka), starszego inspektora ds. finansowo – księgowych, inspektora do spraw administracyjnych. W przypadku tych stanowisk w Zarządzeniu Nr 2/2017 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej im. „Matysiaków” z dnia 4 maja 2017 r. w sprawie powołania Zespołu Terapeutyczno-Opiekuńczego uzasadniono szczegółowo wymiar czynnego udziału tych osób w Zespole.

Ustalono, że liczba pracowników socjalnych zatrudnionych w Domu była zgodna z treścią § 6 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia. Z analizy akt osobowych wybranych pracowników zatrudnionych w Domu wynikało, że legitymują się oni kwalifikacjami, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 15 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 936). W okresie objętym kontrolą pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczyli w szkoleniach uwzględniających zagadnienia, o których mowa § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia.

W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym nie wydano zaleceń pokontrolnych.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Kinga Jura
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:
1. Pan Paweł Rabiej
Zastępca Prezydenta m.st. Warszawy
2. aa